



Valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016-2019 / hyväksyminen

VD/3916/00.04.00/2016
HP/LM-H/HW/LVI/THE/MSI/JB

Hallituksen kilpailukyky -kärkihankkeeseen sisältyvä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusmenettely koskee Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseutuja. Tavoitteena on lisätä kaupunkiseutujen kilpailukykyä vahvistamalla kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen ongelmien ratkaisemisessa. Sopimusten toimenpiteet liittyvät valtion puolelta pääosin liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloille.

Vuosia 2016-2019 koskevien sopimusten neuvottelut käynnistyivät viime syksynä ja ne on nyt saatu päätökseen. Valtion sitoutuminen MAL-sopimukseen sekä työ- ja elinkeinoministeriön koordinoimiin kasvusopimukseen vahvistetaan valtioneuvoston periaatepäätöksellä toukokuussa. Sopimusten allekirjoittaminen ja voimaantulo tapahtuu osapuolten hyväksymisen jälkeen kesäkuun alkupuolella.

MAL-sopimuksen pohjana on valtion ja kuntien yhteinen Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma HLJ2015 sekä 14 kunnan yhteistyössä laatimat Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma 2050 ja Helsingin seudun asuntostrategia 2025.

Helsingin seudulla on sovittu asunto-asemakaavoituksen merkittävästä lisäämisestä. Sopimuksen tavoitteena on kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja luoda edellytykset jopa 10 000 asuntoa päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle. Tämä tarkoittaisi 60 000 asuntoa koko sopimuskautena. Vantaan osalta määrälliset tavoitteet ovat 1 065 000 k-m² asuntotonttien asemakaavoitettavaa kerrosalaa ja 9 600 asuntoa vuosina 2016-2019, joka tarkoittaa keskimäärin 266 250 k-m² uutta asumisen kerrosalaa sekä 2 400 asuntoa vuosittain. Asuntotuotannon kokonaismäärästä 30 % tulee toteuttaa valtion tukemana asuntotuotantona siten, että 20 % kokonaismäärästä on pitkän korkotuen vuokra-asuntoja ja 10 % kokonaismäärästä on lyhyen korkotuen vuokra-asuntoja ja asumisoikeusasuntoja.

Asuntotuotantoa koskevien tavoitteiden muuttaminen MAL-sopimuksen mukaisiksi edellyttää myös asuntopoliittisten tavoitteiden uusimista erityisesti kokonaistuotantotavoitteen ja hallintamuotojakauman osalta. Nykyisen asunto-ohjelman tavoitelinjaukset uudistetaan tarvittavilta osin ja tuodaan päätettäväksi 23.5.2016.

Sopimuksen merkittävin liikenne-investointi on Raide-Jokeri, jonka toteuttamiseen myös valtio osallistuu 84 miljoonalla eurolla. Lisäksi valtio ja kunnat pyrkivät aloittamaan sopimuskaudella Klaukkalan ohikulkutien rakentamisen. Pisara-radan mahdollinen aikataulu ja rahoitus arvioidaan hankkeen suunnitelmien valmistuttua vuoden 2017 alussa. Vantaan osalta sekä Kehäradan Ruskeasannan asema että Kehä III:n parantamisen kolmas vaihe ovat HLJ 2015 kaudelle 2015-2025 ajoittuvia suuria infrastruktuurin kehittämishankkeita, joista ei ole toistaiseksi tehty rahoituspäätöstä. Kehärataan kuuluvan Ruskeasannan aseman tulevat toteutusvastuut on sovittu Liikenneviraston ja Vantaan kaupungin osalta näiden osapuolten sopimassa aiesopimuksessa 20.3.2012. Tiemaksun valmistelua jatketaan seudun ja valtion yhteistyönä.

Valtio osoittaa tukea pieniin kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin (ns. MAL-raha) sopimuskaudella yhteensä 15 milj. euroa ja edellyttää kuntien käyttävän vastaavan summan toimenpiteisiin. Tuesta kohdennetaan puolet (n. 7,5 milj. euroa) pääkaupunkiseudulle. Lähtökohtana on HLJ 2015 yhteydessä valmisteltu Pienet Kustannustehokkaat toimet -hanke ja sen eri teemat (kävely ja pyöräily, joukkoliikenne ja liityntäpysäköinti, logistiikan yhteydet ja palvelut, tiivistyvän maankäytön tukemine ja meluntorjunta). Valtion rahoitusosuuden ei uskota mahdollistavan kovin merkittäviä investointeja Vantaan alueella, mutta lähivuosien toteuttamiskelpoisena hankkeena on edistetty Koivukylänväylän jalankulku- ja pyörätien rakentamista.

Liityntäpysäköinnin investointeja toteutetaan sopimukseen sisältyvän kustannusjakomallin mukaisesti ja tarkempi hankeohjelma laaditaan vuoden 2016 aikana. Vantaan osalta ainoa merkittävä uusi liityntäpysäköintialue rakennetaan tulevaisuudessa Ruskeasannan aseman yhteydessä. Raskaan liikenteen pysäköintiä koskevien seudullisten linjausten laadintaa edistetään.



Valtio osoittaa seudulle suurten kaupunkien joukkoliikennetukea 19 milj. euroa koko sopimuskaudella. Tuki kohdistetaan toimenpiteisiin, joilla edistetään yhteisen lippu-, maksu- sekä informaatiojärjestelmän toimivuutta ja uudistamista sekä mahdollistetaan avoimeen tietoon perustuvien digitaalisten liikennepalvelujen syntymistä.

Osapuolet sitoutuvat yhteistyössä kehittämään Helsinki–Vantaan lentokenttäaluetta maamme merkittävimpänä kansainvälisenä lentokenttänä ja muutenkin edistämään keskeisten kansainvälisen ja valtakunnallisen liikenteen solmu- ja vaihtopisteiden matkaketjujen toimivuutta.

Valtio on varautunut tukemaan MAL-sopimusten toteuttamista kunnallistekniikka-avustuksilla kaikilla sopimusalueilla sekä kohtuuhintaiseen vuokra-asuntorakentamiseen myönnettävillä käynnistysavustuksilla Helsingin seudulla (10 000 euroa asuntoa kohti). Kunnallistekniikka-avustuksiin on varattu vuosittain 8 miljoonaa euroa ja käynnistysavustuksiin hallituksen päivittämän strategisen hallitusohjelman toimintasuunnitelman perusteella 20 miljoonaa euroa vuodessa.

Helsingin seudun neljäntoista kunnan yhteistyökokous 26.4.2016 käsitteli valtion kanssa neuvoteltua maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusehdotusta ja hyväksyi sen omalta osaltaan, mutta asetti kaksi varausta.

Yhteistyökokous totesi, että Klaukkalan ohitustien toteuttamisesta tulee saada neuvottelutuloksen mukainen varmuus viimeistään siinä vaiheessa, kun sopimuksen hyväksymistä käsitellään kunnissa. Toiseksi yhteistyökokous painotti, että Helsingin seudun liikennejärjestelmän runkona toimii kokonaisvaltaisesti järjestetty joukkoliikennejärjestelmä, ja sillä tulee jatkossakin olla nykyisen kaltainen joukkoliikenteen PSA-suoja.

Kaupunginhallitus 2.5.2016 § 13

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019.

Käsittely:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja täydensi esittelytekstiä ja muutti päätösesitystään seuraavasti:

Helsingin seudun neljäntoista kunnan yhteistyökokous 26.4.2016 käsitteli valtion kanssa neuvoteltua maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusehdotusta ja hyväksyi sen omalta osaltaan, mutta asetti kaksi varausta.

Yhteistyökokous totesi, että Klaukkalan ohitustien toteuttamisesta tulee saada neuvottelutuloksen mukainen varmuus viimeistään siinä vaiheessa, kun sopimuksen hyväksymistä käsitellään kunnissa. Toiseksi yhteistyökokous painotti, että Helsingin seudun liikennejärjestelmän runkona toimii kokonaisvaltaisesti järjestetty joukkoliikennejärjestelmä, ja sillä tulee jatkossakin olla nykyisen kaltainen joukkoliikenteen PSA-suoja.

Kaupunginhallitus 2.5.2016

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle

- a) hyväksyttäväksi liitteen mukainen valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019, ja
- b) että kaupunginvaltuusto yhtyy Helsingin seudun yhteistyökokouksen 26.4.2016 päätöksiin.

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Kaupunginvaltuusto 23.5.2016 § 9

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä liitteen mukainen valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimus 2016–2019, ja
- b) yhtyä Helsingin seudun yhteistyökokouksen 26.4.2016 päätöksiin.



Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Puheenjohtaja totesi, että esityslistasta poiketen kaupunginvaltuusto käsittelee kaupunginhallituksen 23.5.2016 § 33 hyväksymää esitystä:

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään esittää, että kaupunginvaltuusto 23.5.2016 kokouksessaan

- a) hyväksyy liitteen mukaisen tarkistetun valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen asumisen, maankäytön ja liikenteen sopimuksen 2016–2019, ja
- b) yhtyy Helsingin seudun yhteistyökokouksen 26.4.2016 päätöksiin, ja
- c) toteaa, että hyväksyessään tämän sopimuksen Vantaan kaupunki painottaa vuosikymmenien kuluessa kehitetyn Helsingin seudun kokonaisvaltaisen joukkoliikennejärjestelmän merkitystä seudun kilpailukyvyllä, maankäytölle, asumiselle sekä kustannustehokkaalle liikennejärjestelmälle. Helsingin seudun joukkoliikennejärjestelmän yksinoikeuden turva nykyisen joukkoliikennelain ja EU:n julkisia henkilöliikennepalveluja määrittelevän palvelusopimusasetuksen (PSA) suojan kautta on olennainen edellytys allekirjoitettavan sopimuksen tavoitteiden toteutukselle ja niihin sitoutumiselle.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginhallituksen 23.5.2016 § 33 antama esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Helsingin seudun MAL-sopimus 2016–2019 tarkistettu neuvottelutulos 10.5.2016
- Sopimuksen liite 1 / Helsingin seudun kuntakohtainen asuntotonttien asemakaavoitettava kerrosala ja asuntotuotantotavoite
- Sopimuksen liite 2 / Asemakaavoituksen ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla
- Sopimuksen liite 3 / Asuntotuotannon ensisijaiset kohdealueet Helsingin seudulla
- Sopimuksen liite 4 / HLJ:n infrastruktuurin kehittämishankkeet
- Tarkistettu allekirjoituspöytäkirja 10.5.2016
- LVM:n muistio MAL-sopimukseen

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä, puh. 09 8392 9019, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi